
האוניברסיטה העברית בירושלים

סילבוס

היבטים מרכזיים בהיסטוריוגרפיה של השואה - 33774

תאריך עדכון אחרון 07-07-2015

נקודות זכות באוניברסיטה העברית: 4

תואר: מוסמך

היחידה האקדמית שאחראית על הקורס: היסטוריה של עם ישראל ויהדות זמננו

השנה הראשונה בתואר בה ניתן ללמוד את הקורס: 1

סמסטר: שנתי

שפת ההוראה: עברית

קמפוס: הר הצופים

מורה אחראי על הקורס (רכז): פרופ' דניאל בלטמן

דוא"ל של המורה האחראי על הקורס: daniel.blatman@mail.huji.ac.il

שעות קבלה של רכז הקורס: שני 15:00-16:00

מורי הקורס:

תאור כללי של הקורס:

בסמינריון נבחן את המגמות החשובות בהתפתחות הכתיבה ההיסטורית על השואה מאז שלהי שנות ה-40 למאה שעברה ועד ראשית המאה הנוכחית.

מטרות הקורס:

מטרת הסמינריון לאפשר לתלמידים להכיר ולהבין את הגורמים שהשפיעו על חקר השואה משלבי הכתיבה הראשונים ועל הפולמוסים המרכזיים אשר התעוררו בתקופות שונות סביב נושאים מרכזיים בהיסטוריה של התקופה.

תוצרי למידה

בסימום של קורס זה, סטודנטים יהיו מסוגלים:

להבין את המגמות והגישות אשר עיצבו את חקר השואה בחמישים השנים האחרונות.

דרישות נוכחות (%) :

80%

שיטת ההוראה בקורס: קריאה של טקסטים (מאמרים או פרקים מספרים) מדי שבוע ודיון על חומר הקראה במהלך השיעורים. מדי שבוע נציג בפתיחת השיעור משתתף אחר בסמינריון את נושא הדיון על סמך חומר הקריאה הנדרש.

רשימת נושאים / תכנית הלימודים בקורס:

סמסטר א'

27.10.2014: מבוא כללי והצגת מסגרת הסמינר

11.2014.3: ראשית הכתיבה על השואה: ליאון פוליאקוב

1. Léon Poliakov, *Harvest of Hate: the Nazi program for the destruction of the Jews of Europe*, New York: Holocaust Library, 1979 (1951), pp. xiii-15, 281-307

10.11.2014: ראשית הסבר השואה מן הזווית היהודית

1. Philip Friedman, "The Extermination of the Polish Jews during the German Occupation, 19139-1945" in: *Roads to Extinction: Essays on the Holocaust*, NY: Jewish Publication Society of America, 1980, pp. 212-243

17.11.2014: ראול הילברג (1)

1. ראול הילברג, *חורבן יהודי אירופה*, א', ירושלים, יד ושם ומכון בן גוריון, 2012, עמ' 1 - 23; 41-65. [קיים באנגלית]

24.11.2014: ראול הילברג (2)

1. ראול הילברג, חורבן יהודי אירופה, ג', ירושלים, יד ושם ומכון בן גוריון, 2012, עמ' 1007-949 [קיים באנגלית]

12.2014.1: חנה ארנדט וה"הבנאליות של הרוע"

1. חנה ארנדט, אייכמן בירושלים, דו"ח על הבנאליות של הרוע, תל אביב, בבל, 2000, עמ' 159-121 [קיים באנגלית ובשפות נוספות]

12.2014.8: הפולמוס סביב התיזות של ארנדט

1. Dagme Barnouw, "The Secularity of Evil: Hannah Arendt and the Eichmann Controversy", *Modern Judaism*, Vol. 3, No. 1 (1983), pp. 75-94.
2. Dan Diner, "Hannah Arendt Reconsidered: On the Banal and the Evil in Her Holocaust Narrative", *New German Critique*, No. 71, (1997), pp.177-190.

15.12.2014: חנה ארנדט (המשך)

22.12.2014: האנטישמיות הגרמנית: כיווני הסבר ופרשנויות

1. אוריאל טל, "אנטישמיות אנטי נוצרית", ישראל גוטמן, ליוויה רוטקירכן (עורכים), שואת יהודי אירופה, רקע-קורות-משמעות, ירושלים, יד ושם, 1979, עמ' 114-79. [קיים באנגלית]

29.12.2014: האנטישמיות הגרמנית: כיווני הסבר ופרשנויות (המשך)

1.2015.5: האנטישמיות הנאצית

1. ישראל גוטמן, "לאופיה של שינאת ישראל בנוסח נאצי", אוטו דב קולקה, ישראל גוטמן (עורכים), מאנטישמיות מודרנית ל"פתרון סופי", ירושלים, מרכז שזר, תשמ"ד, עמ' 117-83. [קיים באנגלית]
2. שאול פרידלנדר, גרמניה הנאצית והיהודים, שנות הרדיפות, 1939-1933, תל אביב, עם עובד, 1997, עמ' 136-93 [קיים באנגלית ושפות נוספות]

12.1.2015: התגובה היהודית: בין שותפות למונח "עמידה"

1. Bruno Bettelheim, "The Holocaust - One Generation Later" in *ibid*, *Surviving and other Essays*, London: Thames and Hudson, 1979, pp. 84-104.
2. לוסי דוידוביץ', המלחמה נגד היהודים 1945-1939, תל אביב, זמורה, ביתן, מודן, 1982, עמ' 368-356. [קיים באנגלית]

19.1.2015: הפולמוס הגרמני של שנות ה-80 על הנאציזם והשואה

1. ריצ'רד ג'. אוואנס, בצלו של היטלר, תל אביב, עם עובד, 1989, עמ' 34-7, 159-130 [קיים באנגלית].

26.1.2015: הפולמוס הגרמני (המשך)

1. ארנסט נולטה, "בין מיתוס לרוויזיוניזם? הרייך השלישי מזווית הראיה של שנת 1980", יד ושם קובץ מחקרים י"ט (תשמ"ט), עמ' 45-35. [קיים באנגלית]
2. יורגן האברמאס, "גם דרך ליישב חשבון. המגמות האפולוגטיות בהיסטוריוגרפיה הגרמנית בת זמננו" יד ושם קובץ מחקרים י"ט (תשמ"ט), עמ' 63-53. [קיים באנגלית]

2.2015.3: פונקציונאליזם, אינטנציונאליזם והדרך אל ה"פיתרון הסופי"

1. Christopher R. Browning, "Beyond 'Intentionalism' and 'Functionalism': The Decision of the Final Solution reconsidered", in *The Path to Genocide: Essays on the Launching of the Final Solution*, (NY: Cambridge University Press, 1992), pp. 86-121.

9.3.2015: ההיסטוריוגרפיה הגרמנית: המפנה של שנות ה-90

1. אולריך הרברט, "מדיניות ההשמדה: תשובות ושאלות חדשות בתולדות השואה", דוד בנקיר (עורך), מדיניות ההשמדה הנאצית, מחקר ופולמוס בהיסטוריוגרפיה הגרמנית החדשה, ירושלים, יד ושם, 2001, עמ' 13-68. [קיים באנגלית]

16.3.2015: פולמוס גולדהאגן: הרוצח הנאצי

1. Gavriel D. Rosenfeld, "The Controversy That Isn't: The Debate over Daniel J. Goldhagen's Hitler's Willing Executioners in Comparative Perspective", *Contemporary European History*, Vol. 8/2 (1999), pp. 249 - 273.
2. Chris Lorenz, "Model Murderers: afterthoughts on the Goldhagen method and History", *Rethinking History: The Journal of Theory and Practice*, 6:2 (2002), pp. 131-150.
3. Michael Wildt, *An uncompromising Generation: The Nazi Leadership of the Reich Security Main Office*, (Madison: University of Wisconsin Press, 2009), pp. 425-448

13.4.2015: ההיסטוריוגרפיה הישראלית של השואה: התפתחות ומגמות

1. Boaz Cohen, *Israeli Holocaust Research: Birth and Evolution*, (New York: Routledge, 2013), pp. 3-22, 253-278.
2. Orna Kenan, *Between Memory and History: the Evolution of Israeli Historiography of the Holocaust, 1945-1961*, (New York: Peter Lang, 2003), pp. 43-62

20.4.2015: היסטוריוגרפיה ישראלית: זיכרון וזהות

1. Dalia Ofer, "The Past That Does Not Pass: Israelis and Holocaust Memory", *Israel Studies*, Vol. 14, No. 1 (2009), pp. 1-35.
2. Daniel Levy, "The Future of the Past: Historiographical Disputes and Competing Memories in Germany and Israel", *History and Theory*, Vol. 38, No. 1 (1999), pp. 51-66.

27.4.2015: מגמות בהיסטוריוגרפיה הפולנית על השואה

1. יאן טומש גרוס, שכנים, השמדתה של הקהילה היהודית בידוודבנה שבפולין, ירושלים ותל אביב, יד ושם, 2001.
2. Natalia Aleksion, "Polish Historiography of the Holocaust between Silence and Public Debate", *German History*, Vol. 22 No. 3, (2004), pp. 407-432.

5.2015.4: מגמות בהיסטוריוגרפיה הפולנית (המשך)

1. Bogdan Musiał, "The Pogrom in Jedwabne: Critical Remarks about Jan T. Gross's *Neighbors*", in Antony Polonsky, Joanna B. Michlic (eds.), *The Neighbors Respond:*

The Controversy over the Jedwabne Massacre in Poland, (Princeton: Princeton University Press, 2004), pp. 304-343

2. Miroslaw Kofta and Patrycja Slawuta, "Thou Shall Not Kill...Your Brother: Victim–Perpetrator Cultural Closeness and Moral Disapproval of Polish Atrocities against Jews after the Holocaust", *Journal of Social Issues*, Vol. 69, No. 1, (2013), pp. 54-73.

11.5.2015: סוגיית יחודיות השואה

1. Steven T. Katz, "Uniqueness of the Holocaust: the Historical Dimension", in Alan S. Rosenbaum (ed.), *Is the Holocaust Unique?* (Boulder: Westview, 1996), pp.19-38.

2. Dan Stone, "The historiography of genocide: beyond 'uniqueness' and ethnic competition", *Rethinking History: The Journal of Theory and Practice*, Vol. 8, No. 1, (2004), pp. 127-142.

25.5.2015: שואה וג'נוסייד: הזווית הקולוניאלית (1)

1. Dan Stone, *Histories of the Holocaust*, (Oxford: Oxford University Press, 2010), pp. 203-244.

6.2015.1: שואה וג'נוסייד: הזווית הקולוניאלית (2)

1. A. Dirk Moses, "Conceptual blockages and definitional dilemmas in the 'Racial Century': genocides of indigenous peoples and the Holocaust", *Patterns of Prejudice*, Vol. 36, No. 4, (2002), pp. 7-36.

2. Jürgen Zimmerer, "The birth of the Ostland out of the spirit of colonialism: a postcolonial perspective on the Nazi policy of conquest and extermination", *Patterns of Prejudice*, Vol. 39, No. 2, (2005), pp. 197-219.

6.2015.8: המימד ההשוואתי: שואה וג'נוסייד

1. Vahakn N. Dadrian, "Patterns of twentieth century genocides: the Armenian, Jewish, and Rwandan cases", *Journal of Genocide Research* 6(4), (2004), pp. 487-522.

2. "Round Table: The Nazi Holocaust and the Rwanda Genocide", *Journal of Genocide Research* 5/1, (2005), pp. 131-148.

15.6.2015: שואה וג'נוסייד: תחומי הדין ההיסטורי

1. טים סניידר, ארצות הדמים, אירופה בין היטלר לסטלין, ירושלים, כתר, 2012, עמ' 21 - 41; 441-402 [קיים באנגלית]

2. Review Forum: Donald Bloxham, *The Final Solution: A Genocide* (Oxford: Oxford University Press, 2009), *Journal of Genocide Research*, 13(1-2), (2011), pp. 107-152.

22.6.2015: השואה: פרוייקט של המודרנה? התיזות של זיגמונט באומן

1. זיגמונט באומן, מודרניות והשואה, תל אביב, רסלינג, 2013, עמ' 99-155. [קיים באנגלית]
2. יהודה באואר, הרהורים על השואה, ירושלים, יד ושם ומכון בן גוריון, 2008, עמ' 77-92. [קיים באנגלית]

27.10.2014: מבוא כללי והצגת מסגרת הסמינר

11.2014.3: ראשית הכתיבה על השואה: ליאון פוליאקוב

1. Léon Poliakov, *Harvest of Hate: the Nazi program for the destruction of the Jews of Europe*, New York: Holocaust Library, 1979 (1951), pp. xiii-15, 281-307

10.11.2014: ראשית הסבר השואה מן הזווית היהודית

1. Philip Friedman, "The Extermination of the Polish Jews during the German Occupation, 19139-1945" in: *Roads to Extinction: Essays on the Holocaust*, NY: Jewish Publication Society of America, 1980, pp. 212-243

17.11.2014: ראול הילברג (1)

1. ראול הילברג, *חורבן יהודי אירופה*, א', ירושלים, יד ושם ומכון בן גוריון, 2012, עמ' 1 - 23; 41-65. [קיים באנגלית]

24.11.2014: ראול הילברג (2)

1. ראול הילברג, *חורבן יהודי אירופה*, ג', ירושלים, יד ושם ומכון בן גוריון, 2012, עמ' 949-1007. [קיים באנגלית]

12.2014.1: חנה ארנדט וה"הבנאליות של הרוע"

1. חנה ארנדט, *אייכמן בירושלים*, דו"ח על הבנאליות של הרוע, תל אביב, בבל, 2000, עמ' 121-159. [קיים באנגלית ובשפות נוספות]

12.2014.8: הפולמוס סביב התיזות של ארנדט

1. Dagme Barnouw, "The Secularity of Evil: Hannah Arendt and the Eichmann Controversy", *Modern Judaism*, Vol. 3, No. 1 (1983), pp. 75-94.
2. Dan Diner, "Hannah Arendt Reconsidered: On the Banal and the Evil in Her Holocaust Narrative", *New German Critique*, No. 71, (1997), pp.177-190.

15.12.2014: חנה ארנדט (המשך)

22.12.2014: האנטישמיות הגרמנית: כיווני הסבר ופרשנויות

1. אוריאל טל, "אנטישמיות אנטי נוצרית", *ישראל גוטמן*, *ליוויה רוטקירכן* (עורכים), *שואת יהודי אירופה*, רקע-קורות-משמעות, ירושלים, יד ושם, 1979, עמ' 79-114. [קיים באנגלית]

29.12.2014: האנטישמיות הגרמנית: כיווני הסבר ופרשנויות (המשך)

1.2015.5: האנטישמיות הנאצית

1. ישראל גוטמן, "לאופיה של שינאת ישראל בנוסח נאצי", *אוטו דב קולקה*, *ישראל גוטמן* (עורכים), *מאנטישמיות מודרנית ל"פתרון סופי"*, ירושלים, *מרכז שזר*, *תשמ"ד*, עמ' 83-117. [קיים באנגלית]
2. שאול פרידלנדר, *גרמניה הנאצית והיהודים*, *שנות הרדיפות*, 1933-1939, תל אביב, עם עובד, 1997, עמ' 93-136. [קיים באנגלית ושפות נוספות]

12.1.2015: התגובה היהודית: בין שותפות למונח "עמידה"

1. Bruno Bettelheim, "The Holocaust - One Generation Later" in *ibid*, *Surviving and other Essays*, London: Thames and Hudson, 1979, pp. 84-104.
2. לואיס דוידוביץ', המלחמה נגד היהודים 1945-1939, תל אביב, זמורה, ביתן, מודן, 1982, עמ' 368-356. [קיים באנגלית]

19.1.2015: הפולמוס הגרמני של שנות ה-80 על הנאציזם והשואה

1. ריצ'רד ג'. אוואנס, בצלו של היטלר, תל אביב, עם עובד, 1989, עמ' 7-34, 159-130 [קיים באנגלית].

26.1.2015: הפולמוס הגרמני (המשך)

1. ארנסט נולטה, "בין מיתוס לרוויזיוניזם? הרייך השלישי מזווית הראיה של שנת 1980", יד ושם קובץ מחקרים י"ט (תשמ"ט), עמ' 35-45. [קיים באנגלית]
2. יורגן האברמאס, "גם דרך ליישב חשבון. המגמות האפולוגטיות בהיסטוריוגרפיה הגרמנית בת זמננו" יד ושם קובץ מחקרים י"ט (תשמ"ט), עמ' 53-63. [קיים באנגלית]

סמסטר ב'

3.2015.2: פונקציונאליזם, אינטנציונאליזם והדרך אל ה"פיתרון הסופי"

1. Christopher R. Browning, "Beyond 'Intentionalism' and 'Functionalism': The Decision of the Final Solution reconsidered", in *The Path to Genocide: Essays on the Launching of the Final Solution*, (NY: Cambridge University Press, 1992), pp. 86-121.

9.3.2015: ההיסטוריוגרפיה הגרמנית: המפנה של שנות ה-90

1. אולריך הרברט, "מדיניות ההשמדה: תשובות ושאלות חדשות בתולדות השואה", דוד בנקיר (עורך), מדיניות ההשמדה הנאצית, מחקר ופולמוס בהיסטוריוגרפיה הגרמנית החדשה, ירושלים, יד ושם, 2001, עמ' 13-68. [קיים באנגלית]

16.3.2015: פולמוס גולדהאגן: הרוצח הנאצי

1. Gavriel D. Rosenfeld, "The Controversy That Isn't: The Debate over Daniel J. Goldhagen's *Hitler's Willing Executioners* in Comparative Perspective", *Contemporary European History*, Vol. 8/2 (1999), pp. 249 - 273.
2. Chris Lorenz, "Model Murderers: afterthoughts on the Goldhagen method and History", *Rethinking History: The Journal of Theory and Practice*, 6:2 (2002), pp. 131-150.
3. Michael Wildt, *An uncompromising Generation: The Nazi Leadership of the Reich Security Main Office*, (Madison: University of Wisconsin Press, 2009), pp. 425-448

13.4.2015: ההיסטוריוגרפיה הישראלית של השואה: התפתחות ומגמות

1. Boaz Cohen, *Israeli Holocaust Research: Birth and Evolution*, (New York: Routledge, 2013), pp. 3-22, 253-278.
2. Orna Kenan, *Between Memory and History: the Evolution of Israeli Historiography of the Holocaust, 1945-1961*, (New York: Peter Lang, 2003), pp.

20.4.2015: היסטוריוגרפיה ישראלית: זיכרון וזהות

1. Dalia Ofer, "The Past That Does Not Pass: Israelis and Holocaust Memory", *Israel Studies*, Vol. 14, No. 1 (2009), pp. 1-35.
2. Daniel Levy, "The Future of the Past: Historiographical Disputes and Competing Memories in Germany and Israel", *History and Theory*, Vol. 38, No. 1 (1999), pp. 51-66.

27.4.2015: מגמות בהיסטוריוגרפיה הפולנית על השואה

1. יאן טומש גרוס, שכנים, השמדתה של הקהילה היהודית בידוודבנה שבפולין, ירושלים ותל אביב, יד ושם, 2001.
2. Natalia Aleksiun, "Polish Historiography of the Holocaust between Silence and Public Debate", *German History*, Vol. 22 No. 3, (2004), pp. 407-432.

5.2015.4: מגמות בהיסטוריוגרפיה הפולנית (המשך)

1. Bogdan Musiał, "The Pogrom in Jedwabne: Critical Remarks about Jan T. Gross's *Neighbors*", in Antony Polonsky, Joanna B. Michlic (eds.), *The Neighbors Respond: The Controversy over the Jedwabne Massacre in Poland*, (Princeton: Princeton University Press, 2004), pp. 304-343
2. Mirosław Kofta and Patrycja Ślawuta, "Thou Shall Not Kill...Your Brother: Victim–Perpetrator Cultural Closeness and Moral Disapproval of Polish Atrocities against Jews after the Holocaust", *Journal of Social Issues*, Vol. 69, No. 1, (2013), pp. 54-73.

11.5.2015: סוגיית יחודיות השואה

1. Steven T. Katz, "Uniqueness of the Holocaust: the Historical Dimension", in Alan S. Rosenbaum (ed.), *Is the Holocaust Unique?* (Boulder: Westview, 1996), pp.19-38.
2. Dan Stone, "The historiography of genocide: beyond 'uniqueness' and ethnic competition", *Rethinking History: The Journal of Theory and Practice*, Vol. 8, No. 1, (2004), pp. 127-142.

25.5.2015: שואה וג'נוסייד: הזווית הקולוניאלית (1)

1. Dan Stone, *Histories of the Holocaust*, (Oxford: Oxford University Press, 2010), pp. 203-244.

6.2015.1: שואה וג'נוסייד: הזווית הקולוניאלית (2)

1. A. Dirk Moses, "Conceptual blockages and definitional dilemmas in the 'Racial Century': genocides of indigenous peoples and the Holocaust", *Patterns of Prejudice*, Vol. 36, No. 4, (2002), pp. 7-36.
2. Jürgen Zimmerer, "The birth of the Ostland out of the spirit of colonialism: a postcolonial perspective on the Nazi policy of conquest and extermination", *Patterns of Prejudice*, Vol. 39, No. 2, (2005), pp. 197-219.

6.2015.8: המימד ההשוואתי: שואה וג'נוסייד

1. Vahakn N. Dadrian, "Patterns of twentieth century genocides: the Armenian,

Jewish, and Rwandan cases", *Journal of Genocide Research* 6(4), (2004), pp. 487-522.

2. "Round Table: The Nazi Holocaust and the Rwanda Genocide", *Journal of Genocide Research* 5/1, (2005), pp. 131-148.

15.6.2015: שואה וג'נוסייד: תחומי הדיון ההיסטורי

1. טים סניידר, ארצות הדמים, אירופה בין היטלר לסטלין, ירושלים, כתר, 2012, עמ' 21 - 41; 441-402 [קיים באנגלית]

2. Review Forum: Donald Bloxham, *The Final Solution: A Genocide* (Oxford: Oxford University Press, 2009), *Journal of Genocide Research*, 13(1-2), (2011), pp. 107-152.

22.6.2015: השואה: פרוייקט של המודרנה? התיזות של זיגמונט באומן

1. זיגמונט באומן, מודרניות והשואה, תל אביב, רסלינג, 2013, עמ' 99-155. [קיים באנגלית]

2. יהודה באואר, ההרוגים על השואה, ירושלים, יד ושם ומכון בן גוריון, 2008, עמ' 77-92. [קיים באנגלית]

חומר לקריאה נוספת:

הערכת הקורס - הרכב הציון הסופי :

מבחן מסכם בכתב/בחינה בעל פה 0 %

הרצאה 10 %

השתתפות 0 %

הגשת עבודה 90 %

הגשת תרגילים 0 %

הגשת דו"חות 0 %

פרויקט מחקר 0 %

בחנים 0 %

אחר 0 %

מידע נוסף / הערות: